

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

דבר העורך

בְּאֶסְפָּף מִגְרָנְךָ וּמִקְבֶּךָ

מהפכת המחצלות: בעשרות השנים האחרונות, הולך וגדל כמות המשתמשים בסכך מחצלות - קיינעס, קני סוף, במבוק, רפיה, סכך איתן וכדו', מחמת המעלה הגדולה בהם, שהם נוחות וקלות לסיכוך באופן מהודר ביותר. ניתן להגדיר זאת כשינוי משמעותי בשוק המהדרין, כאשר בעבר בקושי היה מושג צביבור המהדרין לסכך במחצלות, וכיום מצוי מאוד שמסככים עם מחצלות, ואף יש הרואים בכך הידור הלכתי בבחינת 'אכשר דרא'. מאידך יש סבורים שהסכך אינו מהודר לסיכוך, ויש סוברים שהוא פסול.

גיליון שלפנינו מספר 406 בנושא 'סיכוך במחצלת בזמננו', יתבאר הפולמוס ההלכתי שהתעורר בנושא האם מותר לסכך במחצלות שנפוצות כיום, האם יש לחוש משום השאלות הבאות:

1. 'דין מחצלת' - איסור סיכוך במחצלת שמקבלת טומאה, כאשר עשויה לשכיבה, והאם המחצלות המיוצרות באפריקה עשויות לשכיבה. 2. 'גזירת מחצלת' - במקום שעומד לשכיבה, אפילו עשאה לסיכוך אסור לסכך בו. 3. 'גזירת חבילה'. 4. 'גזירת תקרה' - כדן נסר של ד' טפחים. 5. 'גזירה אטו בית' - במקום שמשתמשים עם המחצלת כתקרה, אטו ביתו של כל ימות השנה. 6. 'מקבל טומאה' בית קיבול בתוך הסכך כאשר יש נקב המפולש שעובר בו החוט, האם יש לחוש שדינו כבית קיבול המקבל טומאה. 7. 'דין מעמיד' - האם חוט הקשירה של המחצלת דינו כמעמיד של המחצלת. 8. 'דין החוט' - אם נניח שדינו כמעמיד איזה חוט כשר ואיזה לא משום מעמיד דבר הפסול לסיכוך. 9. שיטות פוסקי זמננו - ההוראה המקובלת להתיר, ושיטת המחמירים.

חשוב לשים לב, מספרי הקטעים לפי מספרי הנושאים, ובכל קטע יש כותרות משנה לבאר את שיטת האוסרים ושיטת המתירים;

מרא' מקומות: ספר הסוכה (פרק טו), קובץ מבי מדרשא (שעל ידי ביהמ"ד נחלת יעקב), פסקי תשובות (סימן תרכט אות ו), מאמר מאת הג"ר דוד אשוש שליט"א (ירחון האוצר גיליון מה עמוד קנה), מאמר מאת הג"ר שמואל יוסף שטיצברג שליט"א (מאמר בנושא), הרחבה בענין גזירת חבילה, הופיע במאמר הג"ר ישעיה מיצברג שליט"א (תורה ודעת ערב חג הסוכות תשס"ט עמוד ז ועמוד יד), שהעמיד את הסברות לאסור, ומסיים בצ"ע. בברכת התורה קציבא יוסף לוי

נושא הגיליון

'סיכוך במחצלת בזמננו'

חג הספת תעשה לך

1. דין מחצלת

עיקר הדין: מבואר במשנה ובגמ' (סוכה דף יט: כ.), וכך נפסק להלכה ברמב"ם (הלכות סוכה פרק ה הלכה ו), ובשו"ע (סימן תרכט סעיף ו), מחצלת של קנים וקש ושיפה וגמי, בין שהיא חלקה שהיא ראויה לשכיבה, בין

חכמתכם ובינתכם

בסיד יתיקיים השבוע
עיוור בהלכה במשא

קידוש החודש
לרמב"ם
הסוד הפנימי של
האסטרונומיה
ע"פ חז"ל

השיער יחסר ע"י

הרה"ג רבי ישראל מירלום שליט"א

בגמרו"ס תגיבת העולמות

ביום חמישי מירשת כי תצא - ז' אלול תשפ"ג בשעה 5:00 - 2:00 אהר"צ

בבית הכנסת פניקס קרלין

רח' חסדי קרלין 1 שכונת בית ישראל ירושלים

מנחם חיימר

בין אסטרונומיה מרתית לנשנו של הרבנים הקשר בין גורמי המסחר למאורעות בשלם ועוד

שמעו ותחי נפשכם!

השיער נתיקיים באמנת עני ירדו הילכתא

חלק מעליות השיער נרמז באריות משפת מירלום ליחי הדיס

על ירדו
הילכתא
לחיות לחיות חכמה

מנון שעוירים נבלאים בהלכה הממתנים לנרבת ליבם של תומכי התורה:

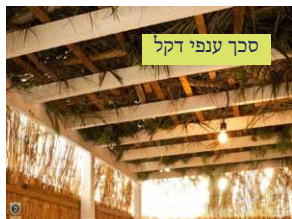
- ייתוס באתרוגים ותרקטיקה בר מינים
- מצגת כשרות אקטואלית
- ביטחון והשתדלות לבני תורה
- חומה וקידושין למעשה
- קיבור אב ואם לאחר ירשואן
- מקואות בימינו
- חטרת ונולח כהלכה

אם אין קמח אין תורה

עליות השיעורים נבחרו והם מתקיימים רק נחב התורות שלכם
חינו עכשו ונלו חלק ברוצאות השיעורים: הרב יחי' וכלסל 053-312-6004

הודעה חשובה:

ניתן להשיג במייל בחינם אוגדן גיליונות
בנושא 'מצוות תלמוד תורה'
מגיליון 392 עד גיליון 405
מחיר חוברת מודפסת 5 שקל

סכך ענפי דקל

סכך רפיא

סכך קיינס מוכן

סברא נוספת לאסור מדינא, על פי שיטת המאירי (סוכה דף ט:), שגם כלי העשוי לבנין ולמחיצה נקרא מקבל טומאה. והרי המציאות משתמשים במחצלות למחיצות וכדומה, וכן באפריקה משתמשים עם זה לבנין בתים ובקתות מקנים ועצים, ובפרט מעצי במבוק שהם קשיחים ונוחים, ואם כן מקבל טומאה (ראה בתמונות המצורפות בקתות וגדרות מקנים).

מאיךך לדעת המתירים לגבי מה שטענו על פי המאירי שגם העשוי למחיצה דינו כמקבל טומאה, הרי הרשב"א (שו"ת חלק א סימן נח) חולק על המאירי, וסובר שדבר העשוי למחיצה לא נחשב מקבל טומאה, ואפשר לסכך בו. וכתב באור לציון (חלק ד עמוד קנה), שדינו כפשוטי כלי עץ, שאינו מקבל טומאה. ועוד שהפיקוח מועיל לכך, שהקנים הללו נחתכו ונעשו עבור הסיכוך, ולא עובדו וקולפו למטרות בנייה וגידור, ולכן אינו מקבל טומאה, אפילו שהוא ראוי למחיצה.

2. גזירת מחצלת

משום מראית העין: מבואר ברא"ש (סוכה פרק א), הביאו הרמ"א (סימן תרכט סעיף ו), שהחילוק בין עומדת לשכיבה לעומדת לסיכוך, הוא רק כשאין מנהג מבורר בעיר, אבל אם רוב בני אותה העיר עושין אותה לשכיבה, אפילו אם בשעה שעשאה או שקנאה מהאומן חשב עליה לסיכוך, נחשב מדרבנן שעומד לשכיבה, גזירה שמא הרואים לא ידעו שעשאה לסיכוך, ויבואו לסכך גם בעשאה לשכיבה. ומבואר במשנ"ב (ס"ק יז) שאם מנהג העיר לסיכוך, אפילו בסתמא נחשב לסיכוך.

אולם השו"ע לא ציטט את דעת הרא"ש. וביאר המאמר מרדכי (סימן תרכט ס"ק ה) הטעם לכך שהשו"ע השמיט את דעת הרא"ש, משום שמשמע לשו"ע שדעת הפוסקים היא שלא כדעת הרא"ש.

על המשך דברי השו"ע כתוב בסוגריים (ויתכן שזה מדברי הרמ"א), שאם מנהג המקום לשכב עליה, נחשב שעומד לשכיבה. וכתב המשנ"ב (ס"ק יח) שאם לא ידוע המנהג, מותר לסכך כל זמן שלא יודעים שנעשה לשכיבה. ובמדינתנו מנהג רוב המקום לשכיבה, ולכן אפילו גדולות עומדות לשכיבה, ופסול מדרבנן גם אם חשב עליהם לסיכוך, כי מי יודע שעשאה לסיכוך.

סברת האוסרים: שייך במחצלת חשש פסול מדרבנן, כדברי הרא"ש משום 'שמא יאמרו', כי כולם יודעים שמיצרים זאת באפריקה, ויתכן שרוב מחצלות גדולות עומדות לשכיבה, והולכים לפי מקום הייצור ולא לפי מקום השימוש, אפילו שבמקום השימוש רובם לסיכוך ולא לשכיבה.

שאינה חלקה שאינה ראויה לשכיבה, אם נעשית לשכיבה (או לשיבה) ראויה לקבל טומאת מדרס הזב ואין מסככין בה מדאורייתא, כדן דבר שראוי לקבל טומאה, ואם נעשית לסיכוך, אינה מקבלת טומאה ומסככים בה.

סתמא: סתם 'מחצלת קטנה', לכולי עלמא מסתמא נעשית לשכיבה ופסולה לסיכוך. סתם 'מחצלת גדולה' - לתנא קמא מסתמא נעשתה לסיכוך וכשרה, ולר' אליעזר מסתמא נעשית לשכיבה ופסולה לסיכוך, ונפסק להלכה כתנא קמא. שיעור מחצלת קטנה, כתב הר"ן (דף ט מדפי הרי"ף) שהיא 'כדי שכיבה'. ופירש כוונתו הבכורי **יעקב** (סימן תרכט ס"ק ט) הביאו **השער הציון** (שם ס"ק כד) שהוא כקומת איש ומעט יותר, אבל יותר מזה כבר נקרא מחצלת גדולה.

סברת האוסרים אפילו עם פיקוח: חלק ממחצלות הקיינס מיובאות מאפריקה, שהיא מדינה עניה ונחשלת יותר ממדינות רבות, וכמו בכל מדינות העולם השלישי ותנאי החיים שלהם, מטרת המחצלות שהם מכינים, היא גם לצורך שימוש בתור מושבים ריפודים לספות, שטיחים לעמידה ומצעים לשכיבה, וכן משתמשים עם הקנים לצורך תשמישי הבית השונים. לפי עדויות הכושים באופן של מסיח לפי תמו (קונטרס השיעורים סוכה סימן א, עץ חיים קובץ י עמוד קטז-קקז בהערה), בכל הכפרים משתמשים במחצלות בכדי לשבת וכן לאכול עליהם. ובליה פורסים על המחצלת סדין וישנים על זה, ויש כאלו יותר מפונקים, שפורסים מעל המחצלת שטיח או שמיכה עבה וישנים עליה.

אם כנים הדברים, יש במחצלות חשש פסול דאורייתא של 'עשוי לשכיבה', שמקבל טומאה ופסול מדאורייתא. ומבואר בשו"ת הרשב"א (חלק א סימן נח), אותן של שיפה ושל קש הבאות מספרד, סתמן טמאות, שעשויות הן לשכיבה או למוסרות. מוכח מדבריו שנקבע לפי מקום הייצור, ולא לפי מקום השימוש.

סברת המתירים בסכך עם פיקוח: רוב בני אדם לא ישינים על המחצלות, ולכן בדרך כלל אינו עשוי לשכיבה. וגם אם יש כושים שישנים על המחצלת, יש פתרון על ידי הפיקוח שהמחצלות נעשים מראש לצורך היהודים, באופן כזה אין חשש פסול דאורייתא, כדן 'עשאה לסיכוך מסככין בה', וגם אם הפועלים הפרימיטיביים לא יודעים מה זה סוכה, מספיק שהם יודעים שעושים זאת לצורך היהודים, שקונים את זה עבור המצוות שלהם, וכבר אינו בגדר מחצלת שנעשתה לשכיבה.

עשוי לבנין: על הצד שהולכים לפי דעת היצרן, יש

כתב האדר"ת בספרו **עובר אורח** (עמוד קכה), שבת קודש ויגש היה אצלי אורח ממינסק שמו יאקורעוויץ וסיפר לי שפעם אחת אסר הגאון ר' אלעזר משה הלוי הורוויץ ז"ל מפינסק מח"ס אהל משה לסכך במחצלת של קנים, (כאותן שמואלים עליהם בשר), והגאון ר' דוד פרידמאן נ"י מקארלין מח"ס **שאלת דוד** התיר וגם סיכך סוכתו, וירעשו העיירות האלו, ובחול המועד בא הרב אלעזר משה ז"ל להרב דוד נ"י להתווכח עמו, וביקשהו לישב, והשיבו וכי אשב חוץ לסוכה, והובאו מיני מגדים לכבדו והשיבו שלא יאכל חוץ לסוכה, ונתווכחו, והכריע הרב דוד פרידמן בראיותיו ונתרצה לאכול בסוכתו, אבל אמר לו שלא הודה לו על זה, רק מפני כבודו אוכל בסוכתו, כי היה אמיץ לב בדעתו עכ"ד.

שכתב **בבנין שלמה** (סימן מה ד"ה והיותר) שגזירת חבילה הוא רק כשאדם לא לשם סיכון ואחר כך סיכך בהם, אבל אם אגדם מתחילה לשם סיכון, שעל ידי האיגוד נוח לו לסכך בהם, לא שייך בזה 'גזירת חבילה'.

וביאר **הגרמ"מ קרפ שליט"א** (הלכות חג בחג סוכה במאמר בסוף הספר, קובץ עץ חיים) בשם **הגרי"ש אלישיב זצ"ל** שחבילה זה רק כאשר מצורפים ואגודים כאחד בחבילה פריטים נפרדים, שיש בכל אחד שימוש נפרד ועתיד להפרידם, ולא במחצלת שעשויה להשתמש בצורה כזאת, ואינה בכלל חבילה.

בקנה בושם (חלק ד סימן לה) התיר על פי **השלטי גבורים** (סוכה דף ז עמוד א) בשם **הרי"א** ז"ל ועל דרך זה מבואר **בריטב"א** (סוכה דף יג:) שהגזירה רק בחבילה שעשויה בכדי לטלטל אותה, אבל קשר שאינו עשוי לטלטלו כמו קנים הסדורים זה בזה, אינו בכלל גזירת חבילה, וכמו שרואים בצריפי דאורבני (סוכה דף יג:), ולפי זה יש להתיר סיכון במחצלת, כי מטרת החיבור הוא בשביל הפריסה ולא בשביל הטלטול. [ושאלו עליו שהרי נעשה 'גם' בשביל לטלטל בקל].

ובאבן ישראל (חלק ח סימן מד) ביאר שהטעם שאין בהם גזירה חבילה, כיון שמטרת איגוד המחצלת הוא עבור הסיכון, וגזירת חז"ל נאמרה רק בחבילה שהדרך לעשותה לצורך ייבוש.

עוד טעם יתכן להתיר, על פי מה שכתב **בשו"ת אמרי יושר** (חלק ב סימן י אות ו) שחבילה הוא רק כאשר יש חוט שמקיף מסביב כל החבילה, אבל במחצלת הוא משחיל בתוך הקנים ואינו אגודם מסביב, ועוד שאין דרכו לייבש בצורה כזו, ואין כאן גזירת חבילה. ועוד שאינו דומה לצריפי דאורבני שנופל בטלטול ואינו מחובר לגמרי, אבל המחצלת מחוברת לגמרי ונהפכת למקשה אחת, ואינה בכלל גזירת חבילה.

ולדעת **הגרמ"מ שטרנבוך שליט"א** (מועדים וזמנים חלק ו סימן עא) הסביר להתיר, ותמה על מה שכתב הגרא"מ הורביץ לאסור, כיון שהוא מין כשר ואין בו ד' טפחים בכל אחד לא מצינו שגזרו בזה, וכן לגבי חבילי קנים גזרו רק בחבילה לייבש ולא במחצלת, ואין להוסיף גזירות על מה שגזרו חז"ל. וכן לא גזרו בזה משום תקרה, ויש למקילים מקום לסמוך בזה ובפרט בדבר בגזירת תקרה.

מחצלת מגולגלת: הובא בשם **הגרי"ש אלישיב זצ"ל** (נתיבות הלכה חלק יג), שגם אם נשאר גליל מיותר מגולגל בפירת הסוכה, אינו פוסל את הסוכה, ומותר לשבת גם מתחת הגלגול של הקיינעס.

סברת המתירים: מבואר **ברמ"א** (סימן תרכט סעיף ו) **ובמשנ"ב** (ס"ק יז), שאם עשאה בפירוש לסיכון, הרי זה מועיל אפילו במקום שאין מנהג מבורר בעיר. וכתב **באז נדברו** (חלק ב סימן סו) שכיום בארץ הקודש רובם ככולם אין משתמשים במחצלת לשכיבה, ולכן אם נעשה המחצלת לשם סכך, אין חוששין לחשדא.

כלומר, לגבי הגזירה המחודשת של 'שמה יאמרו', הולכים לפי מקום השימוש בסכך ולא לפי מקום הייצור, והמציאות ברוב העולם שלא משתמשים במחצלת לשכיבה, ולכן לא שייך כאן הגזירה של הרא"ש. ומה שכתב הרשב"א שהולכים לפי מקום הייצור, היינו לגבי פסול דאורייתא של נעשה לשכיבה, שזה תלוי ביצרן האם החיל עליו דין קבלת תומאה, אבל לגבי הפסול דרבנן 'שמה יאמרו', נדיים רק לפי מקום הסיכון, האם יש יבואו לטעות ולומר כך.

ועוד חידש **בשו"ת שבט הלוי** (חלק י סימן צד), כיון שיש הכשר של בד"ץ על סכך מחצלת, כבר אין חשש של הרא"ש שהביאו ברמ"א 'שמה יאמרו', כיון שכולם יודעים שקיים מחצלת של סכך עם חבילה' בשם **הירושלמי** שמדובר עם הכשר שנעשה לשם סיכון.

3. גזירת חבילה

עיקר הדין: מבואר **בגמ'** (סוכה דף יב.) ונפסק **בשו"ע** (סימן תרכט סעיף טו) שאסור לסכך בחבילה, גזירה שמה יניח חבילה על גג הסוכה ליבשה, ואחר כך ימלך עליה לשם סוכה וישב תחתיה, ופסולה משום 'תעשה ולא מן העשוי'. וכתבו **בתוס'** (ד"ה חבילה) בשם **הירושלמי** שמדובר בחבילה של עשרים וחמש קנים.

סברת האוסרים: כתב ר' **אליעזר משה הורביץ** (בספרו אהל משה חלק ב סימן יז) שאסור לסכך במחצלת שיש בה כ"ה קנים, משום גזירת חבילה. וביאר **בירחון האוצר** (עמוד קסח) שההבדל בין מחצלת של המשנה למחצלת של זמננו, כי במשנה רש"י מסביר 'קלועה או ארוגה' (ראה תמונה חלקי מחצלת ארוגה שבידי 'רשות העתיקות'), ויתכן שרק בזה אין גזירת חבילה, אבל במחצלת כמו שלנו שמושחל בתוכה חוט יש פסול 'חבילה'.

סברת המתירים: רוב האחרונים חולקים על ר' אליעזר משה ומתירים, ויש בזה כמה סברות. **בקובץ תשובות** (חלק א סימן סב) מוכיח שאין חשש חבילה מהדין של מחצלת שעשאה לסיכון מסככין בה, והטעם בזה כי הנצרים מחוברים אחד אל אחד ונחשבים יריעה אחת, ולא כמו חבילה שחבל אחד מקיף מחזיקי נצרים נפרדים אשר בתוכו. עוד טעם להתיר כתב בקובץ תשובות על פי מה

4. גזירת תקרה

גזירת נסר מדרבנן: מבואר **במשנה ובגמ'** (סוכה דף יד.) ונפסק **ברמב"ם** (הלכות סוכה פרק ה הלכה ז) ו**בשו"ע** (סימן תרכט סעיף יח) ו**במשנ"ב** (ס"ק מה), נסרים שיש בהם רוחב ארבעה טפחים, מן התורה כשרים לסיכון, ומדרבנן גזרו 'גזירת תקרה' שאין לסכך בהם, כי דומה לתקרת הבית ויש חשש שמא יטעה ויבוא לשבת בביתו של כל ימות השנה, שזה פסול מדאורייתא, כי סוכה אמרה תורה ולא ביתו של כל ימות השנה. ואם רחבים פחות מארבעה טפחים, כשרים אפילו משופים ודומים לכלים.

מנהג ההחמיר: וכתב **הסמ"ק** (מצוה צג), הביאו **הטור והשו"ע** (סימן תרכט סעיף יח), שנהגו שלא לסכך בנסרים משופים כלל אפילו שאין בהם רוחב ד', שמא יסכך בצורה שלא ירד גשם בסוכה. מטעם אחר כתב **בהגהות מימונית** (פרק ה הלכה כא אות א) הביאו **הדרכי משה** (הקצר סימן תרכט ס"ק ט), אם יסכך בנסרים אפילו פחות משלשה, פסולה כי נחשב כבית ממש, והואיל ובזמן הזה כולן מסככין בתייהן בנסרים שאין בהן שלשה. ו**המשנ"ב** (ס"ק מט) נקט שצריך לחוש לשני הטעמים, ולכן גם במקום שלא מסככים בזה את הבית, מכל מקום אסור לסכך בנסר, משום הטעם של **הסמ"ק** שמא יסכך באופן שלא ירד גשם.

נחלקו גדולי הפוסקים בדור הקודם, האם מותר לסכך בנסרים הנקראים 'פּלפּוּנִים', מנהג ירושלים לסכך בהם לכתחילה למהדרין, בבני ברק יש שהחמירו בגלל גזירת נסר, ויש שמועה לאסור בשם החזו"א, וכתב **החוט שני** (שבת חלק ד עמוד שמ, סוכה עמוד רטו) מותר לסכך ב'פּלפּוּנִים' (לייסטים), כי בזמננו לא רגילים לעשות מהם תקרה, ועוד שאי אפשר למנוע את הגשמים להיכנס דרכם, ולא שייך באופן כזה גזירת תקרה. והשמועה בשם החזו"א היינו שלעצמו לא רצה לסכך בזה אלא בענפים אבל מדינא ודאי כשרים לסיכון.

ולפי המתירים ב'פּלפּוּנִים' ולא שייך בו הדין של **הסמ"ק**, ודאי שגם במחצלת שעשויה מעצי דיקט דקים לא שייך דברי **הסמ"ק**, ולפי המחמירים ב'פּלפּוּנִים', יש מחמירים שמחצלת דיקטים אסור, ויש אומרים שבה לכו"ע מותר.

חיבור מחשיבו רחב ד': כתב **הרשב"א** (שו"ת חלק א סימן ריג), הביאו **המגן אברהם** (סימן תרכ"ו ס"ק ו, סימן תרלב ס"ק א), נסרים מחוברין זה לזה באמצעות מסמרים, יש מחמירים שבגלל החיבור זה לזה, כל הנסרים דינן כנסר אחד רחב ארבע שיש בו משום גזירת תקרה, ויש מתירים. ומסיים הרשב"א ואתה הנח להן כיון שנהגו שאף על פי שאינן נביאים בני נביאים הם.

היסוד של הרשב"א מוכח גם מדברי הר"ן (סוכה דף ז: מדפי הרי"ף ד"ה כיון) ששאל לגבי גזירת נסר שאסרו רק בד' ולא פחות מד', הרי עושים בתים שלנו בקנים פחות מד'. ותיריך כיון שהקנים מחוברים זה לזה, נחשבים כנסר רחב ד'.

סברת האוסרים - יש גזירת תקרה: לדעת **הגר"ש אלישיב זצ"ל** (קובץ תשובות חלק א סימן סג) לפי שיטת המחמירים שהובאו בתשובת הרשב"א, יש לאסור מחצלת מעצי דיקט דקים ארוגה בחוטים, שהוא בכלל גזירת תקרה כדין נסר רחב ארבעה טפחים, כיון שמחוברים זה לזה על ידי החוטים. וגם המתירים שהובאו בתשובת הרשב"א היינו רק בנסרים שיש מרחק בין נסר לחבירו, אבל במחצלת המצויה כיום שהקנים צמודים בקביעות זה לזה, גם המקילים מודים שהוא בכלל גזירת תקרה, כיון שכולו נחשב כנסר רחב אחד.

ולגבי סכך קיינס מוכן העיד **הגר"ר משה מרדכי קרפ שליט"א** שהביא לפני הגר"ש אלישיב מחצלת קיינס שמצויה כיום למכירה, והשיב הגר"ש אלישיב שמחצלת זו כשרה לסיכון לכתחילה ואין בו חשש של גזירת נסר, וסיים הגרמ"מ שמכל מקום צריך שיהיה סייב שאינו מעובד כלל.

ולגבי מחצלת דיקטים מעיד **הגר"מ רובין שליט"א** (דרשת שבת תשובה תשנז) שהציג לפני הגר"ש אלישיב את הסברא להתיר מחצלת שמתקפלת ואינה דומה לנסר, והשיב הגר"ש שאמנם מסתבר לומר כן, מכל מקום אי אפשר להקל ולהכשיר לכתחילה על סמך סברא זו.

המשמעות בשם הגר"ש נראה שיש הבדל בין סכך קיינס מוכן, או מחצלת העשויה מקני במבוק חתוכים לסימן שקצת עגולים גם אחרי שנחתכו ולא שייך בהם גזירת תקרה, למחצלת דיקטים שייך בהם גזירת תקרה, וכן הבינו במשנ"ב דרשו.

ולדעת **הגר"ר נפתלי הירצקא פרנקל זצ"ל** (שו"ת אמרי בינה סימן טב), יש לחוש לאסור את המחצלת המצויה כיום, מכח דברי הרשב"א והר"ן שהחיבור מחשיב את המחצלת רחב ד'.

סברת המתירים - אין גזירת תקרה: מאידך לדעת **האבני נזר** (שו"ת או"ח סימן תעג אות ה), גם לפי דברי הרשב"א אין לאסור מחצלת משום גזירת תקרה, כי הרשב"א לגבי נסרים לא החליט לאיסור, וכפי שהסיק שאם נהגו היתר יחזיקו במנהגם. ועוד כיון שהגשמים יורדים בין הקנים, אין זה בכלל גזירת תקרה, כי כל האיסור של גזירת תקרה בנסרים, הוא משום שדומים לבית, כאשר הנסרים המחוברים ביחד יש בהם שיעור, ומגינים היטב מפני הגשמים והרי הם דומים לבית, אף שבין הנסרים יורדים גשמים, מכל מקום תחת הנסר אין גשמים יורדים ודומה לתקרה, אבל המחצלת אינה חוסמת את הגשם ואינו דומה לתקרה.

גם לדעת **הגרש"ז אויערבאך זצ"ל** (סוף ספר הסוכה פסקים והערות אות ז, הליכות שלמה פרק ח אות ה עמוד קכח), והגר"ר **שמואל הלוי ואזנר זצ"ל** (שבט הלוי חלק ו סימן עד), והגר"ר **ניסים קרליץ זצ"ל** (חוט שני סוכה עמוד רטז), והגר"ר **ישראל יעקב פישר זצ"ל** (אבן ישראל חלק ח סימן מד) לא שייך במחצלת פסול של גזירת תקרה, כיון

עין המבטוי משמש לתענוגות הימים וכלים

בקות עץ עשויות קנים וענפים מיני באפריקה

לחומר של הב"ח, כי כאן החורים נוצרים תוך כדי שתוחבים את המחט ומשחילים את החוט, ומעולם לא כיה כאן בית קיבול, אפילו לא מפולש. ועוד שכאן הנקב עשוי בשביל החוט ולא להיפך, והחור נסתם מיד ואינו דומה לסולם, שתחילה עושים חור גמור, ולאחר זמן תוחבים בו קרש. וכן מוכח מדברי הנודע ביהודה (יו"ד קמא 10).

7. מעמיד על ידי חוט

לכתחילה: מבואר במשנה (סוכה דף כא:): שמותר לסמוך סוכה בכרעי המיטה, ולפי רבי יהודה אם לא יכולה לעמוד בפני עצמה פסולה, ובגמ' מבואר אחד מטעמי הפסול, משום שמעמיד בדבר המקבל טומאה.

להלכה נפסק ב**שו"ע** (סוף סימן תרל סעיף יג) וב**משנ"ב** (סימן תרכט ס"ק כב) בשם **האחרונים** שלכתחילה צריך להעמיד את הסכך רק בדבר כשר לסיכוך, ולא בדבר שפסול לסיכוך, ובדיעבד מותר.

סולם: לגבי סולם, כתב **בשו"ע** (סימן תרכט סעיף ז) שיש להתספק אם מותר להניח סולם מעץ על הגג ולהניח מעליו סכך, ומטיק הרמ"א שלכן אסור לסכך עליו, והמשנ"ב מביא מהדרכי משה והגר"א, שהרמ"א פשוט לו לאסור ולא רק ספק. ומבאר המשנ"ב (ס"ק כב) שהחשש להעמיד בדבר שמקבל טומאה, הוא מחשש שמא יבואו לסכך בסולם עצמו, שהוא פסול לסיכוך, ולכן בדיעבד או שאין לו שאר מסככים מותר להעמיד בסולם, כמו שמותר לסמוך סוכה בכרעי המיטה שמקבל טומאה, בדיעבד או שאין לו שאר מסככים.

תחילה צריך לדון האם החוט נחשב מעמיד של הסכך, ואחר כך לדון האם החוט שמושחל בפנים כשר לסיכוך או לא.

חוט נחשב מעמיד: בלי פיקוח אסור בגלל שאינו טבעי, והוא נחשב מעמיד בדבר המקבל טומאה מדאורייתא, וגם כשהוא טבעי יתכן שהחוט טווי או שזור, ולדעת רש"י (הובא בשער הציון ס"ק כ) פסול מדאורייתא. וכפי שכתב הקובץ **תשובות** (חלק א סימן סג), שהחוט נחשב מעמיד, ולכן צריך לפקח שהחוטים המחברים את הסכך, יהיו ממין שמסככים בו - גידולי קרקע ואינו מקבל טומאה, שלא יחשב כמעמיד בדבר שאין מסככים בו.

חוט אינו נחשב מעמיד: לדעת הג"ר שמואל הלוי ואזנר **זצ"ל** (שו"ת שבט הלוי חלק ו סימן עד), אם קני המחצלת יכולים לעמוד ברוח מצויה גם בלי החוט, לא צריך חוט כשר וגם מחצלת בלי פיקוח על החוט מותרת

שקני המחצלת דקים ורכים מאוד, ויש רווחים בין הקנים, והמחצלת רכה ומתקפלת, אינו נחשב נסר אחד.

5. גזירה אטו בית

גזירה: כתב בכל בו (סימן עא ד"ה נסרים) הביאו הרמ"א (סימן תרכט סעיף 1) ובמשנ"ב (ס"ק כא) במקום שנהגו לקבוע מחצלאות בגגין כעין תקרה, אין לסכך במחצלות כלל, גזירה שמא ישב תחת תקרת הבית העשוי ממחצלת, שפסול מדאורייתא כי לא נעשה לשם צל אלא לשם דירה.

הברבה מקומות משתמשים לצורך בניית בתים בקנים לגג ולדפנות (כמו שרואים בתמונות המצורפות בקתה שלימה עשויה קנים שמצויה באפריקה), ואם כן אולי יש לחוש משום גזירת תקרה. מאידך יש לומר שתלוי במקום הסיכוך ולא במקום הייצור, וכיון שבמקום הסיכוך אין מציאות להשתמש עם הקנים לתקרה, לא שייך גזירת תקרה.

6. בית קיבול בתוך הסכך

נקב מפולש: לגבי נקב מפולש שמויעד למילוי, מבואר במשנ"ב (סימן תרכט ס"ק כג) שאסור לסכך בסולם מחמת הנקבים שבו (שהוא יהיה הסכך), כי הוא נחשב מקבל טומאה, ויש גם להחמיר שלא לסכך על גביו (שהוא יהיה המעמיד של הסכך). ובשער הציון (ס"ק מ) כתב להקל לסכך בו, אם הנקב מפולש מצד לצד. מאידך לדעת הרמ"א ששובא **בשער הציון** (ס"ק מג), אסור לכתחילה לסכך על גבי סולם אפילו שהנקב מפולש מצד לצד, כי הוא 'קרוב למקבל טומאה מדאורייתא'.

סברת האוסרים: יש סברא להחמיר מדין נקב מפולש, מכיון שאופן החיבור של המחצלות, שקודם עושים חור בקנים ואחר כך משחילים בהם את החוט, ואף שזה קורה בשניות מועטות מכל מקום במציאות תחילה נוצר חור ודינו כנקב מפולש עם החוטים שהם המעמיד, והב"ח החמיר לכתחילה שאסור לסכך עליו.

לדעת הג"ר **יחזקאל ברטלר זצ"ל** (גיליון אמרי יחזקאל גיליון כא סוכות תשפ"ב, גיליון לד סוכות תשפ"ג) אסור לסכך במחצלת שהחוט עובר בנקב שבתוך הסכך, כי נחשב מקבל טומאה ופסול מדאורייתא, וגם לדעות שמקילות בנקב מפולש, כאן זה שונה, והעלוי שם תשעה צדדים להקל, ודחה את כולם. ולפי דבריו מותר לסכך במחצלת שהחוט מקיף את הסכך, כמו הסכך מסוג 'רפ"א', שם החוט מקיף את הדיקטים, ולא נכנס בתוכם.

סברת המתירים: במחצלות קיינעס שמנקבים אותם ומחברים בחוט, לדעת הגרי"ש אלישיב (הלכות חג בחג בסוף הספר, קובץ עץ חיים באבוב עמוד קו) אינו דומה

מכל מקום נשתנה צורתן ואינו נראה כגידולי קרקע, ופסול מדרבנן לסיכוך. וכתב **בשער הצינון** (ס"ק כ) שלדעת רש"י דוקא כשלא נטוו מתחילה, אבל אם נטוו ואחר כך קולעים אותם, הוא בכלל אריג, וגם התורה אין מסככים בהם.

סברת האוסרים: גם בסכך עם פיקוח, עצם קילוף השכבה העליונה והמתחה, הוא בכלל דייק ולא נפיץ שאין לסכך בו, ואף אינו טוב למעמיד (התבאר במאמר של הרב כהנא). ועוד שמבואר בשו"ע (תרכט סעיף ה') שחבל של פשתן פסול מדרבנן. ובמשנ"ב (ס"ק יג) שאף שאינו מקבל טומאה, מכל מקום נשתנה צורתו ואינו נראה כגידולי קרקע, וגם בחוטים של מחצלת יש חשש שהוא בכלל נשתנה צורתו.

סברת המתירים: בסכך עם פיקוח והשגחה שיהיה חוט שאינו מעובד, לא נידק ולא ניפץ, אין בעיה בקילוף, כי אין שינוי בדבר בעצמו וקילוף הקליפה אינו בכלל דייק ולא נפיץ, כי הוא רק מקלף את הקליפה ומותח אותו על ידי הברזל, ואינו עושה בחוט שום עיבוד (התבאר במאמר של הרב קרפ). ולגבי הטענה של חבל מאן יימר שזה כמו חבל, הרי משחילים את החוטים כפי שהם בצורה טבעית, ונמצא שיש כאן רק ספק חשש רחוק במעמיד בדרבנן, וזה תלוי בסתירה במשנ"ב האם גוזרים בזה גזירה לגזירה, ובפשוטו מקילים בזה.

ולדעת **האור לציון** (חלק ד פרק כד סעיף יא), מחצלת שאווגה על ידי חוטי פשתן שפסולים לסיכוך רק מדרבנן, אין לפוסלם משום מעמיד בדבר המקבל טומאה מדרבנן, שהוא בגדר גזירה לגזירה, אולם אם מחצלת ארוגה בחוט ניילון אין לסכך בו לכתחילה, אם אינם עומדים ברוח מצויה ללא החוטים.

ובשו"ת אבן ישראל (חלק ח סימן מד) פוסל מחצלת שנעשה בחוט שזור, ולגבי מחצלות עם פיקוח מכשיר בתנאי שיהיה חוטים כשרים בלי טויה ובלי ושזירה. והסימן לכך שהחוטים טבעיים ללא טויה ושזירה (יבואר א"ה בגיליון הבא), בכך שיש קשר בערך כל מטר וחצי, ואם אין קשרים, סימן שהחוט טווי.

ויש שטענו, שאם מניח קורות על גבי המחצלת, כגון שעושה סנדוויץ', שוב אין החוטים בכלל מעמיד, שהרי יכול לעמוד על ידי הקורות לבד. מאידך לדעת **החוט שני** (שבת חלק ד עמוד שמו), לא מועיל, כי מכיון שכבר עומד מחמת החוטים, מה יוסיפו הקורות.

9. שיטות פוסקי זמננו

שיטת האוסרים: לדעת **הציץ אליעזר** (חלק י סימן כט) אסור לסכך עם מחצלת כיון שעומד לשכיבה, ולא יועיל אפילו אם יעשו אותם מתחילה לשם סיכוך. לדעת **הג"ר יצחק אליעזר כהנא שליט"א** דומ"ץ מודיעין עילית (קונטרס

כיון שהחוט אינו בגדר 'מעמיד'. וכתב שהוא מסתפק האם במחצלת המצויה עומד בלי החוט, ולכן עלינו להקפיד שיהיה מעט מאוד חוטים, באופן שיהיה ברור שאין בחוטים גדר של מעמיד כלל. ולמרות שגם מעמיד מעיקר הדין כשר, מכל מקום אין נכון להרגיל את העם לכתחילה בזה, למרות שלא ימחה במי שעושה כן.

והעיד **הגרי"מ רובין** (במאמר שבת תשובה תשנ"ז) **שהגר"ש ואזנר** הכשיר לסכך במחצלת עם חוטים ללא פיקוח, לאחר שבדק את זה בסוכה שלו במשך כמה ימים, וראה שהסכך מצליח לעמוד היטב ברוח מצויה גם בלי החוטים, והחוטים הם רק לתוספת חיזוק בעלמא. ומסיים הגרי"מ, שאם כן במקום שאינו יכול לעמוד ברוח מצויה בלי החוטים, אין את ההיתר הזה.

ואדרבה יתכן שהחוט גורם למחצלת לעוף יותר מאשר בלי חוט, שהרי בלי חוט יחזיק מעמד, וכיון שמחובר כאחד, הרוח מעיפה את כל המחצלת.

8. איזה חוט כשר

פסול דרבנן: לאחר שהתברר דין מעמיד

בדאורייתא, יש לברר את הדין במעמיד בדבר הפסול מדרבנן. מבואר **במשנ"ב** (סימן תרכט ס"ק כה) שגם בדבר הפסול מדרבנן אין להעמיד בו את הסכך. ואילו **בביאור הלכה** (סימן תרל סעיף א ד"ה כל) מביא בשם **הגר"א** שאם הוא רק פסול מדרבנן אין לחוש. וראה **במשנ"ב דרשו** (סימן תרכט הערה 19) שציינו למחלוקת הפוסקים בזה הלכה. מדברי **האגרות משה** (או"ח ח"ג סימן עה) מוכח שלא סמך להקל במעמיד דרבנן, אלא רק עם עוד צירוף. מאידך **הגרי"נ קרליץ** (חוט שני סוכה עמוד ריא) ו**הגר"ש אויערבאך** (מנחת שלמה תנינא נה), נקטו להקל בזה.

מלאכה בחוט: שלבי עיבוד הפשתן הם:

1. שורין את הפשתן במים. 2. מנפצין את הפשתן במכתשת כדי לרככו שיהיה ראוי לסירוק = נידק. 3. סורקין את הפשתן במסרק להחליקו ולנקותו ומלבנים אותו בתנור = ניפץ.

מבואר **בגמ'** (סוכה דף יב:) ונפסק **בשו"ע** (סימן תרכט סעיף ד-ה), סיככה בפשתן שלא נידק ולא ניפץ, כשרה, דעץ בעלמא הוא. אבל אם נידק וניפץ, פסולה.

וכתב **במשנה ברורה** (ס"ק יא יב) כיון שנחלקו הראשונים בדין נשרו לבד, לכן אין להקל אף בנשרו לחדו כי אם במקום הדחק, ופשתן שנידק וניפץ, פסול לסיכוך מדרבנן משלושה טעמים: א' טעם הרמב"ם, שאם נידק וניפץ אין צורתו עומדת עליו, ונראה כאילו אינו מגידולי קרקע. ב' טעם הראב"ד, שאם הפשתן כבר נידק וניפץ, כבר ראוי להכניסו בתוך כרים וכסתות, ואז יקבל טומאה. ג' טעם הר"ן, שאם הפשתן נידק וניפץ, הוא כבר קרוב לשלב הטויה, ואז הוא מקבל טומאה.

כתב **השו"ע** חבל של פשתן, פסולה לסיכוך. וביאר **המשנ"ב** (ס"ק יג) אף שאין מקבלין טומאה שאינם כלי,

מחצלת עתיקה שנמצאה בחפירות ארכיאולוגיות

כראוי, בגלל שסיכנו בענפי דקל, והיו צריכים כמות עצומה של סכך, ולוקח הרבה זמן לסכך כראוי ולסדר וכו'. וכעת כאשר יש מחצלות, פנים חדשות באו לכאן, שכל הסוכות הגדולות מסוככות כראוי למהדרין.

ועוד שהרבה פעמים כיון שצריך כמויות עצומות של סכך, מסככים עם ענפי דקל שיש בהם חששות של סכך גדול, ולעיתים קונים מהערבים שהם גזלו את ענפי הדקל, ולכן יש מעלה בסכך קיינס מוכן, שבקלות מצליחים לכסות כהלכה את כל הסוכה הגדולה.

וכן לדעת הג"ר שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל (הליכות שלמה סוכה פרק ח סעיף ה וארחות הלכה 13), מחצלת העשויה מקנים דקים ורכים ביותר, כל שנעשית לסיכוך כשרה. וכן היה מעשה בשמחה משפחתית שנטל ידיו לסעודה בסוכה כזו, וכשנשאל על ידי אחד המסובים האם כך ההוראה לכתחילה, השיב שאכן מותר הדבר בלא פקפוק.

מקוצר הגיליון לא הובאו כל הוראות הפוסקים והצדדים בסוגיא, וכל הנאמר כאן הוא בבחינת מראה מקום הוא לו ותן לחכם ויחכם עוד, ונשמח לקבל מידע וברורים בנושא, וכן הערות והארות על מה שנכתב.

השיעורים סוכה תשרי תשס"א, קובץ עץ חיים עמוד קט) אסור לסכך במחצלות אפילו אותם עם פיקוח, והוא פסול מדינא כדין סכך פסול מדרבנן, ומכמה טעמים שביאר שם, והמארח שמיקל ומסכך בזה, צריך להודיע לאורח שיש כאן סכך קיינס מוכן, שלדעת כמה פוסקים הוא פסול. ואם רוצה להכשיר את המחצלת עליו לפתוח את הקשרים של המחצלת.

ולדעת הג"ר ניסים קרליץ זצ"ל (חוט שני סוכות עמוד י"ד) סכך מחצלת בלי פיקוח אסור לסכך בו, מחשש שמא במקום הייצור הוא מיועד לשכיבה כגון ביפן או בתימן. ואם עשו אותם במיוחד לסיכוך, מצד הדין כשרות, אך מצד ההנהגה חוששים שיתחלפו במחצלות אחרות. והמנהג לסכך בסכך פשוט ולא במחצלות, ויש להמשיך לנהוג כן.

שיטת המתירים: מאידך לדעת רוב פוסקי הדור בזמננו, המחצלות שיעשו בכשרות מהודרת לפי דרישות ההלכה כשרות לכתחילה, ואילו מחצלות ללא הכשר אין לסכך בהם, **והקנה בושם** (חלק ד סימן לה) היה מגדולי העושים והמעשים להתיר, את המחצלות הכשרות, ואף לפני שנתנו על כך הכשר בוועד הכשרות של העדה החרדית, הוא נתן הכשר מעצמו. ואמר שיש בזה תיקון גדול, כיון שבסוכות הגדולות של חצרות הקודש, הרבה פעמים לא היה מסוכך

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- א. **דין מחצלת:** יש פוסלים מדאורייתא, כדין מחצלת הראויה ועשויה לשכיבה פסולה מדאורייתא, ובמקום עשייתם משמשים לשכיבה, ועוד שעשוי לבנין, ויש מתירים כי היצור ייצר עבור המצוה של המזמין היהודי ולא לצורך שכיבה, ואפילו שעשוי למחיצה דינו כפשוטי כלי עץ.
- ב. **גזירת מחצלת:** יש פוסלים מדרבנן, כדברי הרא"ש שיש גזירה משום מראית העין, והרי מיוצר במקום שמחצלות מיועדים לשכיבה ושמה יאמרו שגם זו עשויה לשכיבה, ויש מתירים כי לגבי מראית העין הולכים לפי מקום השימוש ולא לפי מקום הייצור.
- ג. **גזירת חבילה:** יש אוסרים מדרבנן משום גזירת חבילה כאשר יש במחצלת כ"ה קנים, וגזרו אפילו באגד לשם סיכוך. ויש מתירים מכה הסברות הבאות, החבילה לא נעשית בכדי לטלטל, הנפך כולו ליריעה אחת ואינו בכלל חבילה, לא גזרו בנאגד מתחילה לשם סיכוך ולא לשם ייבוש, החוט מושחל בקנים ולא מקיף את הקנים, הקשר לא נעשה בכדי לטלטלו.
- ד. **גזירת תקרה:** יש אוסרים כמו שהחמירו בפלפונים בגלל גזירת נסר, ועל פי הרשב"א שהחיבור הופכו לנסר והמחצלת מחוברת בהקיעות ונחשב כנסר רחב ד', ויש מתירים כמו שנהגו בירושלים לסכך בפלפונים, והרשב"א עצמו הסתפק, ועוד כיון שהגשמים נכנסים בין הקנים, ועוד שקני המחצלת דקים ורכים והמחצלת מתקפלת ויש רווחים בין הקנים לא נחשב נסר אחד.
- ה. **גזירה אטו ביתן:** יש אוסרים כיון שבמקום הייצור משתמשים עם זה לתקרה, ויש מתירים כי הולכים לפי מקום הסיכוך שאין משמש לתקרה כלל, ולא לפי מקום הייצור.
- ו. **מקבל טומאה:** יש אוסרים כאשר יש נקב מפולש בקנים, ותחילה מנקבים ואח"כ ממלאים בחוט, שנהפך לכלי קיבול המקבל טומאה הפסול לסיכוך, ולשיטתם מותר רק כאשר החוט מקיף את הקנים. ויש מתירים בכל אופן שאינו נחשב בית קיבול כי מיד מתמלא בחוט, ועוד שהנקב נעשה רק בשביל החוט.
- ז. **דין מעמיד:** יש אוסרים כאשר החוט פסול לסיכוך כגון חוט מעובד, כדין מעמיד בדבר המקבל טומאה, שלכתחילה יש להחמיר שלא להעמיד את הסכך בדבר המקבל טומאה ופסול לסיכוך, ובדיעבד מותר. ויש מתירים שאינו בכלל מעמיד כיון שיכול לעמוד ברוח מצויה גם בלי החוט. ולגבי מעמיד בדבר הפסול מדרבנן נחלקו הפוסקים האם מותר להעמיד בו.
- ח. **דין החוט:** יש אוסרים כדין חבל פשתן שאסור מדרבנן לסיכוך משום שהשתנה צורתו, ויכתן שהקלוף והמתיה נחשב כתחילת עיבוד שאסור בסיכוך, ויש מתירים כיון שלא עבר עיבוד, ואינו דומה לחבל פשתן.
- ט. **פוסקי זמננו:** בפולמוס המחצלות קיימים כמה נדונים, וכפי שצויין חלק מהסברות. רוב פוסקי זמננו התירו את המחצלות עם פיקוח ואף יש בכך הידור, וכן עמא דבר. ויש שהחמירו ואסרו אפילו מחצלות עם פיקוח.

משיב כהלכה

ההגרלה השבוע על 100 שקל מזומן
הזוכה בהגרלת גיליון 405 בסך 100 שקל מזומן
הבחור החשוב כמר משה קרישביסקי ה"ו
שיבה גדולה 'מעייני החכמה'

שאלה: מה התועלת בפיקוח על ייצור המחצלות בזמננו?

מהו אופן הפיקוח הנצרך לוועדות הכשרות בארצות הייצור עבור כשרות סכך קיינס מוכן מהדרין. הדרשות עבור היצרנים, ואופן הפיקוח על הביצוע, שהסכך לא נעשה לשיכיה, שהחוטמים המחברים את הסכך הם ממין הכשר לסיכוך, ולא נעשית בהם עיבוד של שזירה או טוויה.

מה הבדל המציאותי וההלכתי בין סכך קיינס מוכן לסכך רפאי, ובאיזה מדינה מייצרים כל סוג. מקורות: **ההשגה** (גיליון 1 עמוד 61), והמקורות שמופיעים בגיליון הנוכחי.

במדור זה מופיעה שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה נכונה על השאלה נכנס להגרלה. ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב. בכדי להשיב ולהכנס להגרלה, מספיק לעיין במראה מקום אחד! נא לשלוח את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה), בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שולחה 4
2. בעמודות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' - 'עומק הפשט'
3. בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
4. בפקס מספר 1532-6507823
5. במייל 5047867@gmail.com

המדור הוקדש לעילוי נשמת הג"ר יעקב אריה בן הג"ר אברהם ניימן זצ"ל ראש ישיבת 'אור ישראל' ובעל דרכי מוסר נלב"ע א' אלול תשמ"ג ת.נ.צ.ב.ה.

איצט חרז קצוק מחלואן

מניעת חרקים בסכך: לפני שלש שנים לקראת חג הסוכות תש"פ, הופיע גיליון עומק הפשט מספר 237 בנושא 'מניעת חרקים בסכך' (ניתן להשיג במערכת הילכתא). בו נדון השאלה לגבי בעיית החרקים בסוגי הסכך השונים, כאשר במחצלות הוא יותר מצוי מאשר בפלפון.

כמו כן ניתן לקבל במערכת הגיליון, את הנחיות למניעת נגיעות בסכך, שפורסמו על ידי 'ועד הכשרות בד"ץ העדה החרדית, והג"ר משה ויא שליט"א בעל מחבר ספר 'בדיקת המזון כהלכה', הוראות למניעת נגיעות בסכך ניתן לשימוע ב'קו העדכוני' של הרב ויא בקול הלשון 073-2951387.

קשירה באזיקונים: לפני שנתיים לקראת חג הסוכות תשפ"א, הופיע גיליון עומק הפשט מספר 282 בנושא 'קשירת סכך באזיקונים' (ניתן להשיג במערכת הילכתא), לאור העובדה שסכך המחצלות אינו יציב ביחס לסכך רגיל, ולעיתים הרוח מרימה את המחצלת ומחזירתו למקומו, והתבררו הנושאים האם יש חשש של 'תעשה ולא מן העשוי', ו'סכך שלא הונח לשם צל', שהרי לא הונח על ידי אדם.

כמו כן התברר הדין בחיבור על ידי מעמרים, קשירה בחבל, מעמיד במקבל טומאה, קשירה על ידי אזיקון בסנדוויץ' של קרשים, ולסיום הובאו עצות לקיבוע הסכך לסוכה, באופנים כשרים למהדרין.

עדכוני הלכה

התקנת מזגן בסוכה

תשובו כעין תדורו: בשנים האחרונות התרגלו האנשים לחיות כל היום עם מזגן. **וחכם אחד שליט"א** יצא לחדש ופרסם על כך מאמר שיש חיוב מדינה להתקין מזגן בסוכה, שבלי זה הוא בגדר 'מצטער' שלא יצא ידי חובתו, ויתכן שאפילו בשעות הערב שאין שמש אינו יוצא, כי סוכה צריכה להיות ראויה לדור בה בכל שעה. וכמה תלמידי **חכמים שליט"א** נחלקו עליו שמהיכי יתני להמציא שיש חיוב, ואטו כל הדורות לא יצאו ידי חובה בגלל החום, ואולי הוא בגדר 'דאוי' כדון כלים נאים.

נשמח לקבל במערכת 'הילכתא' מאמרים ומידע בנושא.

נושא הגיליון הבא:

'פיקוח בייצור המחצלות'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעורר את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

הגיליון נתרם לעילוי נשמת

הרב חיים ישראל בן הרב יואל יעקב זצ"ל
נלב"ע ט"ו באב תשע"א ת.נ.צ.ב.ה.

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

גיליון שבועי עומק הפשט
 שיעורים וימי עיון
 בית הוראה טלפוני
 ביורוי הלכה אקטואליים
 קו מידע הלכתי
 חוברות הדרכה

02-535-0-535 מכון הילכתא

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי

02-5377-085

5047867@gmail.com לקבלת הגיליון במייל: 02-5377-085

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...